

Asia: STM/2776/2018

Lausuntopyyntö Mielensterveysstrategian luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

1) Mielensterveyslinjaukset

Linjaukset 1: Mielensterveys pääomana

- Kommentit ehdotuksiin tavoitteiden saavuttamiseksi

Tässä välittyy vahvasti kirjoittajien salutogeeninen näkemys, eli että mielensterveys on jotain muuta kuin ongelmien / oireiden / sairauksien puuttuminen. Näin ollen mielensterveyden edistäminen on heidän mielestään jotain muuta kuin kielteisten tekijöiden / riskitekijöiden / kehityksen häiritsevien tekijöiden minimoiminen yhteiskunnassa. Teksti on tältä osin vaikeasti seurattava, eli toisaalta puhutaan mielensterveyden edistämisestä, mutta suurin osa konkreettisista toimenpide-ehdotuksista on kuitenkin riskitekijöiden minimointia (esim. vähennetään päihteiden käyttöä), eli mielensterveyden häiriöiden ehkäisyä. Jää epäselväksi mitkä nämä vaikuttavat mielensterveyttä edistävät toimenpiteet olisivat.

Kirjoittajat käsittävät "mielensterveysosaamista" jonkinlaisena erillisenä kokonaisuutena jota pitää vahvistaa koko yhteiskunnassa. Tehdään siis päätelmä että koska yhteiskunnallisia asioita voivat laajasti vaikuttaa mielensterveyteen, tarvitaan laajasti yhteiskuntaan "mielensterveysosaamista". Tällaisen "mielensterveysosaamisen" vahvistamisen vaikuttavuudesta ei kuitenkaan ole mitään näyttöä.

Linjaukset 2: Lasten ja nuorten mielensterveyden rakentuminen arjessa

- Kommentit ehdotuksiin tavoitteiden saavuttamiseksi

Tämä on pääosin looginen ja johdonmukainen teksti. Ei kommentteja.

Linjaukset 3: Mielensterveysoikeudet

- Kommentit ehdotuksiin tavoitteiden saavuttamiseksi

Ensimmäisessä faktaruudussa todetaan että 19% ihmisistä eivät haluaisi mielensterveyskuntoutujia naapurikseen. Tämä on minusta asenteellinen tapa esittää asioita. Samalla voidaan todeta että 81% eivät suhtaudu tähän kielteisesti, eli suomalaiset ovat valtaosin tämän osalta suvaitsevia.

Samalla tavalla on hämmentävän positiivista että 61% potilaista eivät koe leimaantumista.

Linjaus 4: Ihmisen tarpeiden mukaiset, laaja-alaiset palvelut

- Kommentit ehdotuksiin tavoitteiden saavuttamiseksi

Tässä ei missään puhuta potilaan oikeudesta laadukkaaseen hoitoon vakavaan häiriöön. Tämä on kuitenkin ylivoimaisesti eniten kärsimystä ja kustannuksia aiheuttava ilmiö, eli vakavat mielenterveyden häiriöt. On yllättävää että strategiassa ei oteta kantaa näiden potilaiden hoidon järjestämiseen, rahoitusmalliin yms.

Linjaus 5: Hyvä mielenterveysjohtaminen

- Kommentit ehdotuksiin tavoitteiden saavuttamiseksi

Tämä osio on hyvin ympäröidysti kirjoitettu, kuka nyt olisi eri mieltä siitä että työ pitää johtaa hyvin "parhaiten soveltuvia indikaattoreita" seuraten. Konkretia puuttuu.

2) Itsemurhien ehkäisyohjelma

- Kommentit

Tässä vedetään mutkat suoriksi ja väitetään että Suomen aleneva itsemurhakuolleisuus olisi seuraus itsemurhien ehkäisyohjelmasta. Tämän assosiaation kausaaliteetin oletus on aika lailla epävarma. Lineaarinen alenema alkoi ennen kuin ohjelma pääsi kunnolla vauhtiin, Samanlainen alenema on nähty muissa maissa joissa ei ole ollut samanlaista ohjelmaa. On siis hyvin todennäköistä että kyseessä on länsimaisesta megatrendista joka ajallisesti liittyy itsemurhista liittyvän keskustelun yleistymiseen, ilman kausaalisuhdetta.

3) Mielenterveyslinjausten indikaattorit

- Ehdotukset mahdollisiksi seurantaindikaattoreiksi

Kesken.

4) Mahdolliset muut huomiot ja kommentit

Tyk

Ekelund Jesper
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä